

Haittailmoitukset 20.8.2023, 22.8.2023 ja 28.8.2023

Lausunto haittailmoitusten johdosta, VT4:n tiehankkeen vaikutus Mattilanlampeen, Hartola-Oravakivensalmi

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on saanut kolme haittailmoitusta (30.8.2023, 22.8.2023 ja 28.8.2023) valtatie 4:n tiehankkeen vaikutuksista Mattilanlampeen Hartolassa.

Haittailmoituksissa on kuvattu, että Mattilanlammen aiemmin kirkas vesi on muuttunut sameaksi. Sinilevää on havaittu järvessä ensimmäistä kertaa noin kolmeenkymmeneen vuoteen kesällä 2023. Yksi haittailmoituksen tekijöistä kertoo käyttäneensä järvivettä myös talousvetenä ruoanlaittoon ja kahvinkeittoon. Sameneminen on alkanut alkuvuodesta 2023 ja tilanne pahentunut merkittävästi kesän 2023 aikana.

Haittailmoituksissa mainitaan kolme suurta ojaa, jotka on perattu tiealueelta kohti lampea ja jotka on rakennettu osittain putkiojana. Yhden haittailmoituksen tekijä kertoo esittäneensä ennen ojien perkaamista Väylävirastolle ja GRK Infra Oy:lle toiveen, että ojiin tehtäisiin vesiensuojelurakenteet, jotka poistaisivat mikromuoveja ja suolaa. Ojia ei ole perattu avoveteen asti, vaan ne päättyvät rantaluhdan /-suon taakse. Korkean veden aikaan luhta on kuitenkin lähes veden peittämä.

Haittailmoituksen tekijöiden kokemuksen mukaan vesi oli kesällä 2023 uimakelvotonta eikä sopinut käytettäväksi pesuveteenä saunassa. Yhdessä haittailmoituksessa mainitaan myös muita haittoja kuten vaikutus kasvimaan kasteluveteenä käyttöön, kalastukseen ja linnustoon.

Haittojen syyksi on esitetty mm. meluvallirakenteissa käytettyjä maa-aineksia sekä työmaan ja maantien hulevesiä.

Selvitykset

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on haittailmoitusten johdosta käynyt läpi tietyömaan vesitalousluvan, sen mukaiset rakentamissuunnitelmat ja tarkkailuohjelman sekä tarkkailuohjelman mukaiset vesinäytetulokset.

Asiakirjoista selviää, että tietyömaan vesien ohjaus on järjestetty vesilain mukaisen luvan ESAVI/85/04.09/2014, 9.12.2015 mukaisesti (ml. muutokset Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 20.12.2016). Siltä

01.09.2023

tieosuudelta, jota vesilain mukainen lupapäätös koskee, osa vesistä johdetaan pohjoiseen ja ne päätyvät Mattilanlammen eteläpäähän laskevaan ojaan. Muut pintavedet johdetaan pääasiassa Muikunlahteen. Lupa on tehty pohjavedensuojelun näkökulmasta, joten hulevesien johtamisessa ensisijainen tavoite on ollut ohjata ne pohjavesialueen ulkopuolelle.

Rakentamissuunnitelmat on toimitettu Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle myös siltä työmaan osalta, jota lupa ei suoraan koske ja josta pääosa Mattilanlampeen valuvista vesistä kertyy.

Tarkkailuohjelmaan on otettu näytepisteitä myös Mattilanlammesta ja yhdestä siihen johtavasta ojasta.

Vesinäytteissä näkyy selvästi vedenlaadun muutos vuoden 2023 näytteissä verrattuna sitä edeltäviin näytteisiin.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on neuvotellut Väyläviraston edustajan ja Hartolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen edustajan kanssa tilanteesta 30.8.2023.

Neuvottelussa on tullut esiin, että hanke on valmistunut rakennustöiden osalta joulukuussa 2022. Kasvillisuus tien luiskissa ei kuitenkaan vielä ole lähtenyt kasvuun, joten niistä irtoavaa kiintoainetta voi vielä liikkua veden mukana alueen ojissa.

Jatkotoimenpiteet

Neuvottelun tuloksena on päätetty, että Mattilanlammen tilaa seurataan tehostetusti vuoden ajan, elokuuhun 2024 asti.

Tehostetussa seurannassa otetaan kuukausittain näytteitä kaikista kolmesta Mattilanlampeen johtavasta ojasta sekä alkuperäisen tarkkailuohjelman mukaisista näytepisteistä Mattilanlammessa. Myös Muikunlahteen johdettavan veden laatua ja Muikunlahden veden laatua seurataan samoin.

Tulosten perusteella voidaan tehdä tarkempia johtopäätöksiä siitä, onko työmaasta aiheutunut sellaisia ennakoimattomia vaikutuksia, joiden perusteella hanke myös Mattilanlammen valuma-alueella olisi voinut olla lupavelvollinen.

Hämeen ELY-keskus pyrkii tekemään maastotarkastuksen tiealueella ja Mattilanlampeen johtavilla ojilla vielä maastokaudella 2023.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Helka Sillfors ja ratkaissut johtava asiantuntija Terhi Moilanen. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet pohjavesiasiantuntija Tuomo Korhonen ja ylitarkastaja Mimmi Kaskenpää.

01.09.2023

HAMELY/1635/2023

Jakelu

Väylävirasto
Haittailmoituksen tekijät

Tiedoksi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Tämä asiakirja HAMELY/1635/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/1635/2023 har godkänts elektroniskt

Sillfors Helka 05.09.2023 11:34

Moilanen Terhi 05.09.2023 09:12